

d'una generació excepcional

Al tombant del segle vint, els esforços regeneradors fets per les primeres generacions renaixentistes romàntiques donaren els seus esplèndids fruits, no només amb unes figures capdavanteres indiscutibles en les diferents manifestacions culturals, artístiques i polítiques (Josep Puig i Cadafalch, Enric Prat de la Riba, Francesc Cambó, Eugeni d'Ors, Josep Pijoan...) sinó també en la cohesió d'un cos social, eminentment burgès i menestral, però també amb un pes decisiu de la classe obrera, que va fer possible una sèrie d'accions socials, culturals i polítiques que portaren Catalunya al miratge del Noucentisme. Diem miratge perquè tot s'esmicolà a causa de la manca de temps en consolidar-se, primer davant de l'ensulsiada de la Primera Gran Guerra i, poc després, del desastre de la guerra d'Espanya.

Enguany, Mataró, Barcelona i Argentona celebren l'Any Puig i Cadafalch, amb iniciatives del tot reeixides: edició d'una guia arquitectònica, rutes guiades, exposicions, conferències, concerts musicals, restauracions... Argentona, que té en el seu inestimable patrimoni la casa d'estiueig de la plaça de Vendre (1897) i la de can Garí (1899), entre algunes de les seves obres més conegudes, ha marcat amb unes banderoles ben visibles els punts relacionats amb l'arquitecte, afegint-hi la capella del Sant Esperit i l'entrada de can Calopa, de visita obligada.

Puig estudià arquitectura i ciències exactes i, ben aviat, es configurà com un intel·lectual molt complet que exercí d'historiador de l'art, arquitecte, arqueòleg, polític, urbanista, escriptor...

El 1886 ingressà al Centre Escolar Catalanista, fornal de generacions que han enaltit el país amb la seva obra, i el presidí entre 1889-1890. Fou cofundador i president de l'Institut d'Estudis Catalans (1907) i de la Lliga Regionalista (1901) i qui va continuar l'obra de govern de Prat de la Riba, després de 1917, com a president de la Mancomunitat de Catalunya. Donà un gran impuls a la xarxa telefònica, a les noves tècniques agrícoles i ramaderes, a l'establiment de les biblioteques populars i inicià la publicació dels mapes geogràfic i geològic del país i en creà el Servei Meteorològic. Des del seu vesant d'arquitecte projectà i impulsà les excavacions d'Empúries, a la recerca de les arrels nacionals més pretèrites i intervingué decisivament en la restauració de Sant Martí Sarroca, el monestir de Sant Joan de les Abadesses i en la remodelació del claustre i altres dependències de Montserrat. Com a urbanista projectà l'enllaç de la Via Laietana i el centre de Barcelona i l'agencament de la plaça de Catalunya. Ell i els seus col·laboradors pensaven i volien un país modern, culte i avançat.

Ens queda encara per glossar el Puig i Cadafalch acadèmic, professor, mestre, que impartí cursos i conferències a les més importants universitats europees i fou nomenat *Doctor honoris causa* de les universitats de Friburg (1923), París (1930) i Tolosa (1949). El 1923 hagué d'abandonar a la força la presidència de la Mancomunitat de Catalunya arran del cop d'estat de Primo de Rivera. I, encara, des d'una certa marginació per catalanista, pogué intervenir en la construcció d'alguns edificis de l'Exposició de 1929. Els censors li prohibiren però de fer realitat les quatre torres de l'entrada que simbolitzaven la catalanitat de l'esdeveniment.

El 1936, amb la revolta, Puig hagué de fugir i s'establí a París, i després al Rosselló. Un cop retornat i, malgrat la seva coneguda posició d'home d'ordre, li fou prohibit l'exercici de la professió d'arquitecte. Ell però, fidel a la catalanitat, a casa seva aixoplugà manta vegades reunions i commemoracions clandestines. Des d'aquestes pàgines no podem sinó felicitar-nos de l'interès amb què els responsables municipals han emprès l'enaltiment, la recuperació i la divulgació de l'obra arquitectònica d'aquest maresmenc il·lustre.

Argentona, del patrimoni de Puig

i Cadafalch, té, entre altres, la casa

d'estiueig de la plaça de Vendre (1897)

i la de can Garí (1899), la capella

del Sant Esperit i l'entrada

de can Calopa